

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ (KKTC ÖRNEĞİ)

CLASS TEACHERS' MAINSTREAMING EDUCATION ON VIEWS (TRNC EXAMPLE)

Münür VİLDA¹

Uzman, 19 Mayıs Türk Marif Kolejinde Sosyal Bilgiler Öğretmeni,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6371-7725>
mvilda@gmail.com,

Kazım İRDEM²

Cengiz Topel Endüstri Meslek Lisesinde Beden Eğitimi Öğretmeni,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4605-8609>
kazim_irdem@hotmail.com

Filiz USTAM³

Doğancı İlkokulunda Sınıf Öğretmeni,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9155-8020>
ustamfiliz@hotmail.com

Ayşe ÇAMLICA⁴

Doğancı İlkokulu'nda Sınıf Öğretmeni,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2655-4012>
ccamica74@gmail.com

Özlem DEVECİOĞLU GÖZÜGÜZEL⁵

Değirmenlik Lisesinde Bilgisayar Öğretmeni,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1326-8893>
odevecioglu@yahoo.com

Berna BAYRAKTAR CELLATOĞLU⁶

Güzelyurt Barış İlkokulunda Sınıf Öğretmeni,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9658-9320>
berna.bayraktar@hotmail.com

Özge AKDENİZLİ⁷

Doğancı İlkokulunda Sınıf Öğretmeni,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2585-8305>
ozge.ozakdenizli@yandex.com

Kemal DERVİŞOĞULLARI⁸

Değirmenlik Lisesi Felsefe Öğretmeni,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1503-6797>
kemaldervisogullari@gmail.com

Received Date: 03-10-2019

Accepted Date: 11-11-2019

Published Date: 19-11-2019

Öz

Kaynaştırma, özel eğitime gereksinimi olan bireylerin topluma kazandırılmaları ve üretken birey haline gelmeleri için eğitim imkânlarının sunulmasına bağlıdır. Özel eğitime gereksinimi olan bireylerin genel eğitimin içerisinde yer alması daha yaygın hale gelmektedir. Kaynaştırma eğitiminin başarılı olması için çeşitli etkenler bulunmaktadır. Öğretmenlerin tutumları da bu etkenler biridir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada betimsel bir model olan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa ilçesindeki resmi bir devlet ilköğretim okulundaki 20 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma bulgularına yarı-yapılandırılmış görüşmelerinden elde edilen veriler analiz edilerek ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ilgili literatür ile tartışılmıştır. Son olarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar terimler: kaynaştırma, sınıf öğretmeni, özel eğitim, nitel araştırma

Abstract

Inclusion depends on the provision of educational opportunities for individuals in need of special education to be integrated into society and to become productive individuals. It is becoming more common for individuals in need of special education to be included in general education. There are several factors for the success of mainstreaming education. Teachers' attitudes are also one of these factors. The aim of this study is to determine the opinions of classroom teachers towards mainstreaming education. Qualitative research method which is a descriptive model was used in the study. The study group consisted of 20 classroom teachers at an official public primary school in Nicosia, Turkish Republic of Northern Cyprus. Data were collected using a semi-structured interview form. Research findings were obtained by analyzing the data obtained from semi-structured interviews. The findings of the research were discussed with the related literature. Finally, suggestions are presented.

Key Words: mainstreaming, classroom teacher, special education, qualitative research

GİRİŞ

Özel gereksinimli bireylerin topluma kazandırılmaları ve üretken birey haline gelmeleri eğitim imkânlarının sunulmasına bağlıdır. Özel gereksinimli bireylere sağlanan eğitim ortamları içerisinde en az kısıtlayıcı eğitim ortamının en üst seviyesini oluşturan kaynaştırma uygulamasında, herhangi bir engel grubundaki öğrenciye gerekli destek hizmetler sağlanarak normal sınıf içinde eğitim görmesi söz

konusudur (Gözün ve Yıkılmış, 2004). Normal sınıf içerisinde yaşlılarıyla eğitim alma fırsatına sahip olan özel gereksinimli çocukların sosyalleşme açısından da bu durumdan olumlu etkilendiği belirtilmektedir (Alexandrovna, 2013). Kaynaştırma, genel eğitim içerisinde artık sıkça karşılaştığımız bir kavramdır. Çünkü özel gereksinimli bireylerin, genel eğitimin içerisinde yer alması daha yaygın hale gelmektedir. Bununla birlikte, her çocuk için eğitim hakkı da sağlanmaya çalışılmaktadır (Minou & Manuchehr, 2012). Ayrıca, genel eğitim ve özel eğitim öğretmenleri arasındaki işbirliği de kaynaştırma eğitimi açısından oldukça önemlidir (Dias & Díaz-Pérez, 2013). Kaynaştırma eğitiminin başarılı olması için çeşitli etkenler bulunmaktadır. Örneğin, kaynaştırma ortamında fiziksel düzenlemelerde teknoloji kullanımı hakkında öğretmenlerin yeterli düzeyde bilgiye sahip olmaları da kaynaştırma eğitime katkı koyan öğeler arasındadır (Cheung, 2013). Bu durum, öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi hakkında gereken donanıma sahip olmalarının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Öğretmen tutumları da bu etkenler arasındadır. Dolayısı ile özel eğitim alanında araştırma yapan araştırmacılar kaynaştırma eğitiminin başarısının yanı sıra, genel eğitim sınıfına özel gereksinimli bireyin kaynaştırılmasında genel eğitim sınıfı öğretmenlerinin tutum, algı ve inançlarını da incelemeye başlamışlardır (Kuzu, 2011; Lozic, 2014).

Bu yönde yapılan araştırmaların sonuçlarına bakıldığı zaman, başarılı bir kaynaştırma uygulaması için en belirleyici öğenin öğretmen tutumu olduğu görülmektedir (Bacon ve Schultz, 1991; Coates, 1989; Lambe ve Bones, 2006; Semmel, Abernathy, Butera ve Lesar, 1991). Öğretmenlerin kaynaştırma konusunda kendilerinden beklenenleri karşılayabilmeleri için öncelikle kaynaştırma uygulamasına karşı olumlu tutum geliştirmeleri gerekmektedir. Sahip olunan bilgi ve deneyimler bu tutumların oluşmasında önemli rol oynamaktadır. Genel eğitim ortamlarında engelli öğrenci sayısının her geçen gün artması ve genel eğitim öğretmenlerinin bu konudaki bilgi eksikliği büyük bir problem oluşturmaktadır (Lombardi ve Hunka, 2001; McHatton ve McCray, 2007) ve bu durum ise öğretmenlerde başarısız olacakları hissi oluşturmaktadır. Öğretmenler, sınıflarındaki engelli öğrencilerin kaynaştırılmasındaki problemlerin kaynağı olarak; engelli öğrencilerle uğraşmanın öğretmenlerin ve başarılı olacak öğrencilerin öğretimsel zamanını azalttığını, özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi için özel öğretim becerileri gerektiğini ve öğretmenlerin engelli öğrencilere bu eğitimi verebilmeleri için özel bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir (Jordan, Schwartz ve McGhie-Richmond, 2009).

Literatüre bakıldığı zaman, kaynaştırma ile ilgili yapılan çalışmaların genel olarak sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırmaya ilişkin görüş ve düşüncelerine yoğunlaşmaktadır (Demir & Secil, 2010; Sadioğlu, Batu & Bilgin, 2012; Özaydın & Çolak, 2011; Temel, 2000). Birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen, yapılan alanyazın taraması sonucunda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti' (KKTC)'nde bu konuda yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu çalışma da böyle bir gereksinimden yola çıkılarak planlanmış ve yürütülmüştür.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Lefkoşa ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitime yönelik ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sınıf Öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitimi hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Sınıf Öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitiminden ilk kez ne zaman haberdar olduklarına ilişkin düşünceleri nelerdir?
3. Sınıf Öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için nasıl bir plan hazırlanması gerektiğine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Sınıf Öğretmenlerinin, hangi özel gereksinim gruplarının kaynaştırma eğitimine uygun olduğunu ve uygun olmadığını düşünüyorsunuz?

5. Sınıf Öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için sınıflarda ne gibi düzenlemeler yapılması gerektiğine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Sınıf Öğretmenlerinin, kaynaştırma konusunda kendilerini yeterli görüp görmedikleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?
7. Sınıf Öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere yüklediği sorumluluklara ilişkin düşünceleri nelerdir?

2.YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla niteliksel araştırma yaklaşımı belirlenmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi niteliksel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik niteliksel bir sürecin izlendiği araştırmalar niteliksel araştırmalar olarak adlandırılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2005). Yarı-yapılandırılmış görüşmelerde, araştırmacı tarafından hazırlanan sorular görüşülen kişilere bire-bir görüşme yapılarak yöneltilir. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan 7 açık uçlu sorunun bulunduğu bir görüşme formu yoluyla toplanmıştır.

2.1 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa ilçesindeki resmi devlet ilköğretim okulunda çalışan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Okul ile iletişime geçilmiş ve okuldaki sınıf öğretmeni sayısı 30 olduğu belirlenmiş ve görüşme için 20 öğretmen seçilmiştir. Görüşme yapılan öğretmenlerin sayısı 20 olmuştur.

Tablo 1. Sınıf Öğretmenlerin Demografik özellikleri

Değişkenler	Gruplar	N=20
Cinsiyet	Kadın	14
	Erkek	6
Kıdem Yılı	20-25 yıl	1
	26-30 yıl	6
	31-36 yıl	4
	37-42 yıl	4
	43-48 yıl	3
	49 yıl ve üzeri	2
Çalıştığı Kurum	Devlet	20
Kaynaştırma eğitime yönelik ders/kurs/seminer alma durumu	Evet	7
	Hayır	13

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların 14 kadın, 6'sı erkek olduğu, kıdem yıllarına göre 6 öğretmenin 26-30 yıl çalışma süresinin olduğu, çalıştığı kuruma göre hepsinin devlette olduğu ve son olarak kaynaştırma eğitime yönelik ders/kurs/seminer alma durumlarına göre 13 öğretmenin olduğu görülmektedir.

2.2 Veri Toplama Aracı

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin kaynaştırmanın ortaya çıkan kaynaştırmanın eğitimine ilişkin görüşlerini almak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda, sınıf öğretmenlere ait kişisel bilgileri elde etmek için hazırlanan demografik bilgilere yönelik soruların yanı sıra kaynaştırma eğitime ilişkin görüşlerini almak amacıyla 5 açık uçlu soruya yer verilmiştir. Görüşme formunda yer alan demografik sorular, öğretmenlerin cinsiyet,

mesleki kıdem, çalıştığı kurum ve kaynaştırma eğitimine yönelik herhangi bir ders, kurs ve seminer alma durumları sorularından oluşmaktadır.

Görüşme formundaki soruların araştırmanın amacına uygunluğuna, anlaşılabilirliklerine ve ifade uygunluklarına ilişkin özel eğitim alanından 5 uzmandan görüş alınmıştır. Formdaki soruların araştırmanın amacına uygunluğuna (içeriğine), anlaşılabilirliklerine ve ifade uygunluklarına ilişkin özel eğitim alanından 2, Türkçe alanından 1, sınıf öğretmenlerinden 1 ve ölçme değerlendirme alanından 1 kişi olmak üzere uzmanların oluşturduğu bir gruptan görüş alınmıştır. Uzmanlardan soruları içerik, anlaşılabilirlik ve ifade uygunluğu açısından 3 (uygun), 2 (kısmen uygun) ve 1 (uygun değil) olarak değerlendirmeleri ve soruların üzerinde önerilerini belirtmeleri istenmiştir. Uzmanların değerlendirmelerinin ortalaması 4 olarak bulunmuştur. Alınan uzman görüşleri sonucunda, görüşme formunun araştırmada kullanılması için uygun olduğu belirlenmiştir. Sorulara uzmanların önerileri de dikkate alınarak son hali verilmiştir.

2.3 Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, 2019-2020 eğitim öğretim yılında araştırmacılar tarafından okul aracılığıyla öğretmenlere ulaşılarak görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler Eylül ayı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler hem araştırmacının, hem de öğretmenlerin uygun olduğu zamanlarda birebir görüşme yapılarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeleri gerçekleştirmek için okulun yöneticisi ile görüşülerek izin alınmış ve öğretmenlere uygun olan günler önceden belirlenmiştir. Belirlenen tarihlerde sınıf öğretmenleriyle sınıflarda birebir yapılan görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir.

2.4 Verilerin Analizi

Görüşmeler tamamlandıktan sonra, ses kayıtlarının yazıya döküm işlemine başlanmıştır. Görüşmelerin dökümü yapılırken her konuşma duyulduğu şekliyle, hiçbir düzeltme yapılmadan ve görüşmeciler görüşülen sırasıyla yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen yanıtlar, içerik analizi yapılarak temalar altında toplanmıştır. Verilerin analizi öğretmenlerin sorulara verdikleri yanıtların temalar ve alt temalar altında toplanması ve her tema için yanıtları veren öğretmen sayılarının ifade edilmesiyle gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bulguları verilerin analizinde ortaya çıkan ana temalar altında verilmiştir. Sınıf öğretmenlerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlar 7 ana tema altında toplanmıştır. Bulgular ana temaların başlıkları altında verilmiş, ana temaların altında alt temalardaki yanıtlar öğretmen sayılarıyla birlikte tablolarda sunulmuştur.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşleri

Görüşler	N
Belirli günlerde ve saatlerde aynı ortamda eğitim almasını sağlar.	1
Destek eğitim hizmetleri de sağlanarak normal akranları ile birlikte aynı ortamda eğitim almalarıdır.	5
Sosyalleşmeyi sağlar.	10
Akranları ile birlikte aynı sınıfta eğitim almasını sağlayan uygulamadır.	4

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik görüşleri sorulmuştur. Öğretmenler, kaynaştırma eğitiminin sosyalleşmeyi sağladığını belirtmişlerdir (n=10). Örneğin

öğretmenlerden biri, “Kaynaştırma öğrencisinin, normal gelişim gösteren akranları ile birlikte sosyalleşmesini sağladığını söyleyebilirim”, şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Diğer bir öğretmen, “Yetersizliği olan ve yetersizliği olmayan bireylerin aynı eğitim ortamında sosyalleşmesini sağlan bir eğitim olduğunu düşünüyorum”, Bir başka öğretmen ise “Normal gelişim gösteren öğrencilerin sınıfına gelen kaynaştırma öğrencisinin sosyalleşmesini sağladığını söyleyebilirim”. Sınıf öğretmenlerin genel olarak kaynaştırma eğitimi konusunda, normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma öğrencileri ile birlikte aynı eğitim ortamında sosyalleşmesi için sağlayan bir uygulama olduğunu görüşünde olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminden ilk kez ne zaman haberdar olduklarına ilişkin görüşleri

Görüşler	N
Lisans döneminde almış olduğum ders sayesinde	4
Katılmış olduğum seminer sayesinde	3
Öğretmenlik yapmaya başladığım ilk yıllarda	13

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırmanın eğitiminden ilk kez ne zaman haberdar olduklarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Sınıf Öğretmenleri, mesleğe başladıkları ilk yıllarda haberdar olduklarını belirtmişlerdir (n=13). Örneğin öğretmenlerden biri, “Öğretmenlik mesleğimin 2. Yılında sınıfıma kaynaştırma öğrencisi geleceğini ve kaynaştırma uygulamasını gerçekleştireceğimi müdürüm tarafından söylenmişti” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin lisans programlarının içerisinde yer alan kaynaştırma dersi (n=4) ve katılmış olduğum seminerde (n=3) kaynaştırma eğitiminden ilk kez ne zaman haberdar olmuşlardır.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için nasıl bir plan hazırlanması gerektiğine ilişkin görüşleri

Görüşler	N
Bireye yönelik hazırlanmalıdır	12
Öğretime katılmaya teşvik edici etkinlik olmalı	4
Bilmiyorum	4

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için nasıl bir plan hazırlanması gerektiğine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Sınıf Öğretmenleri, kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için bireye yönelik bir plan hazırlanması gerektiğini belirtmişlerdir (n=12). Örneğin bir öğretmen, “ bireyin gereksinimlerine göre hazırlanması gerekmektedir. Eğer bireye yönelik hazırlanmasa kaynaştırma eğitiminin etkili olacağını düşünmüyorum” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Ayrıca bir diğer öğretmen “ kaynaştırma öğrencileri bir birinden farklı olmasından dolayı bireye yönelik hazırlanması gerektiğini söyleyebilirim” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Ayrıca 4 sınıf öğretmenin kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için nasıl bir plan hazırlanması hakkında bilgi sahibi olmadığını ve diğer 4 öğretmenin de öğretime katılmaya teşvik edici etkinlikler içermesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin özel gereksinim grupların hangilerinin kaynaştırma eğitimine uygun olduğu ve uygun olmadığına ilişkin görüşleri

Grup	Görüşler	N
Uygun Olan Grup	Hafif düzeyde zihinsel yetersizlik	7
	Öğrenme Güçlüğü	4
	Fiziksel yetersizlik	6
	Down Sendromu ve Otizm	3
Uygun olmayan Grup	Ağır düzeyde zihinsel yetersizlik	7
	Ağır düzeyde otizm	5
	İleri düzeyde işitme yetersizliği	4
	İlerde düzeyde görme yetersizliği	4

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerine özel gereksinim grupların hangilerinin kaynaştırma eğitimine uygun olduğuna ilişkin görüşleri sorulmuştur. Sınıf Öğretmenleri, hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireylerin kaynaştırma eğitimine uygun olduğu görüşünde olduğunu belirtmişlerdir (n=7). Örneğin bir öğretmen, “hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrencinin öğrenebileceği gibi bağımsız bir şekilde hareket edebileceği için kaynaştırılabilir” sözleriyle ifade etmiştir. 6 sınıf öğretmeni ise fiziksel yetersizliği olan bireylerin kaynaştırma eğitimine uygun olduğu görüşünde olduğunu belirtmişlerdir. Örneğin, bir öğretmen “Sadece fiziksel yetersizliğe sahip bir öğrenci ise öğrenebileceği gibi arkadaşları iletişiminde sorun olmayacaktır. Böylece sosyalleşmiş olacaklardır” sözüyle ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerine, özel gereksinim grupların hangilerinin kaynaştırma eğitimine uygun olmadığına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Sınıf Öğretmenleri, Ağır düzeyde zihinsel yetersizliğine sahip olan bireylerin kaynaştırma eğitimine uygun olmadığı görüşünde olduklarını belirtmişlerdir (n=7). Örneğin öğretmenlerden biri, “ağır düzeyde zihin yetersizliğine sahip olan öğrencinin kaynaştırma sırasında güçlük yaşayacağı ve öğrenebilme konusunda sıkıntı yaşayacaktır” görüşünü ifade etmiştir. 5 öğretmen ise ağır düzeyde otistik özellikler gösteren öğrencilerin kaynaştırılmasının uygun olmadığını belirtmişlerdir. Örneğin, bir öğretmen “ağır düzeyde otistik olan öğrencilerin saldırgan davranışlar gösterebilirler ve kendilerine zarar verebilmektedir bu sebepten kaynaştırılmaları konusunda düşünülmesi gerekir” sözleriyle ifade etmiştir.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için sınıflarda ne gibi düzenlemeler yapılması gerektiğine ilişkin görüşleri

Görüşler	N
Kaynaştırma öğrencisi genel sınıf ortamına gelmeden önce akranlarına bilgi verilmesi hatta aileleri de bu konuda bilinçlendirmeleri gerekir.	4
Engel gruplarının derecelerine göre sınıf içerisinde düzenlemeler yapılmalıdır.	5
Ders materyallerinin ve sınavların öğrencinin düzeyine göre hazırlanması gerekir.	4
Teknolojiden yararlanılmalıdır.	3
Bilmiyorum.	4

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için sınıflarda ne gibi düzenlemeler yapılması gerektiğine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Sınıf Öğretmenleri, Engel gruplarının derecelerine göre sınıf içerisinde düzenlemeler yapılması gerektiği görüşünü belirtmişlerdir (n=5). Örneğin, bir öğretmen “Sınıfa gelen kaynaştırma öğrencisinin ihtiyaçlarına göre değişmektedir. Örneğin; fiziksel yetersizliği olan bir öğrenci gelmişse sınıfa giriş çıkış rahat

yapabilmesini sağlaması veya akülü tekerlekli sandalye kullanıyorsa fişe yakın bir yere oturtulmalı... Sınıf düzenlemesi yapılması gerektiğini düşünmekteyim” şeklinde ifade etmiştir.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini yeterli görüp görmedikleri hakkındaki düşünceleri

Görüşler	N
Yeterli görüyorum.	4
Yeterli görmüyorum.	8
Bilmiyorum.	8

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerine kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini yeterli görüp görmediklerini ilişkin görüşleri sorulmuştur. Sınıf Öğretmenlerin, kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli görmediklerini belirtmişlerdir (n=8). Örneğin bir öğretmen, “yeterli görmüyorum çünkü lisans dönemim almış olduğum ders ile sadece biliyorum pratik yapmadığım için yeterli görmüyorum” şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca diğer 8 sınıf öğretmenin kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini yeterli olup olmadıkları konusunda kararsız oldukları belirtmişlerdir.

Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere yüklediği sorumluluklara ilişkin görüşleri

Görüşler	N
Öğretmenin sınıf içerisinde olumlu tutum sergilemesi gerekmektedir.	5
Öğretmenler kaynaştırma konusunda bilinçli olması gerekir.	5
Öğretmenlerin işbirliği içerisinde çalışması gerekir.	11

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere yüklediği sorumluluklara ilişkin görüşleri görüşleri sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitiminin verdiği sorumluluklar hakkında işbirliği içerisinde çalışılması gerektiğini belirtmişlerdir (n=10). Örneğin öğretmenlerden biri, “kaynaştırma öğrencisinin ailesi ve diğer öğretmenleri de sürece dâhil edilmesi gerekir. Kısacası işbirliği içerisinde çalışması gerektiğini söyleyebilirim” şeklinde ifade edilmiştir. Ayrıca diğer 5 sınıf öğretmeni, sınıf içerisinde olumlu tutum sergilemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Diğer 5 sınıf öğretmeni ise, öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda bilinçli olması gerektiğini vurgulamışlardır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Lefkoşa ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi hakkında, kaynaştırma eğitiminden ilk kez ne zaman haberdar oldukları, hangi özel gereksinim gruplarının kaynaştırma eğitimine uygun olduğunu ve uygun olmadığını, kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için sınıflarda ne gibi düzenlemeler yapılması gerektiğini, kaynaştırma konusunda kendilerini yeterli görüp görmedikleri ve son olarak kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere yüklediği sorumluluklara ilişkin görüşleri elde edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenleri kaynaştırma eğitimi konusunda, normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma öğrencileri ile birlikte aynı eğitim ortamında sosyalleşmesini sağlayan bir uygulama olduğu görüşünde olduklarını belirtmişlerdir. Bunun temel sebebi, Türkiye Özel Hizmetler yasanın içerisindeki tanımdan dolayı öğretmenler bu görüşü savunmaktadır.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimini mesleğe başladıkları ilk yıllarda haberdar olduklarını belirtmişlerdir. Alan yazında Güleriyüz (2014) yapmış olduğu araştırmada sınıf

öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi kavramı ile ilk kez meslek hayatlarının ilk yıllarında haberdar oldukları sonucuna ulaşmıştır. Yapılan bu çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için bireye yönelik bir plan hazırlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Alan yazında Öztürk (2009)'a göre farklı şekillerde program hazırlanması, her çocuğun farklı özelliğe sahip olduğu, çocuklara uygun olduğu, grup eğitimi yapılamayacağı, birebir ilgilenmek gerektiği için bireyselleştirilmiş eğitim programının gerekli olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Gülenyüz (2014)'e göre sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim planlarını kendileri hazırladıkları ve bu planları özel gereksinimli öğrencinin seviyesine göz önüne alarak düzenledikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırma da ise sadece bireye yönelik bir plan hazırlanması gerektiğini diğer araştırmalarla hemen hemen benzerlik göstermektedir.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenleri, hafif düzey zihinsel yetersizliği olan bireylerin kaynaştırma eğitimine uygun olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca ağır düzeyde zihinsel yetersizliğine sahip olan bireylerin kaynaştırma eğitimine uygun olmadığı görüşünde olduklarını da belirtmişlerdir. Bu bulgular pek çok araştırmanın bulgularıyla paralellik gösterir niteliktedir (Atay, 1995; Batu, 1998; Baykoç, Dönmez ve diğ., 1997; Uysal, 1995, Gök & Erba, 2011).

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin, Engel gruplarının derecelerine göre sınıf içerisinde fiziksel düzenlemeler yapılması gerektiği görüşünü belirtmişlerdir. Alan yazında Gülenyüz (2014) yapmış olduğu araştırmada fiziksel düzenlemeler daha büyük bir oranda ortaya çıktığı ve araştırmaya bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma yeterli görmediklerini görüşünü belirtmişlerdir. Babaoğlu ve Yılmaz (2010)'a göre, mevcut araştırmada ulaşılan; sınıf öğretmenlerinin çoğunun kaynaştırma ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı ve kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini yetersiz gördükleri bulgusuna ulaşılmışlardır. Her iki araştırma bu bulgu bakımından benzerdir. Gök (2009)' da yapmış olduğu araştırmada da öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini yeterli görmediklerini ortaya koyması bakımından mevcut araştırma ile benzerdir.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminin verdiği sorumluluklar hakkında işbirliği içerisinde çalışılması gerektiğini belirtmişlerdir. Alan yazında Gülenyüz (2014) yapmış olduğu araştırma da öğretmenler kaynaştırma eğitiminin verdiği sorumluluklar hakkında işbirliği içerisinde çalışması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Mevcut araştırma ile benzer sonuçlara yer verilmektedir.

Sonuç olarak, sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik bulgularının alinyazındaki araştırmalardan elde edilen bulgularla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bu araştırmanın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bu alanda yapılan ilk çalışma olması nedeniyle, alana farklı bir kültürden bir bulgu kazandırması açısından öncü bir çalışma olacağı umut edilmektedir.

5. ÖNERİLER

- Sınıf öğretmenlerine, kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitimler, seminerler ve kurslar düzenlenebilir.
- Sınıf Öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimi hakkında tutumları incelenebilir.
- Sınıf Öğretmeni programının içerisine kaynaştırma stajı eklenebilir.
- Kaynaştırma uygulaması yapılan ilköğretim sınıflarında, normal gelişim gösteren öğrencilerin, kaynaştırma öğrencilerinin ailelerinin, normal gelişim gösteren öğrencilerin ailelerinin kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi önerilebilir

KAYNAKÇA

- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gözün, O., & Yıkılmış, A. (2004). Öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 65-77.
- Alexandrovna, T. A. (2013). Program support of thinking activity development of primary schoolchildren with cerebral palsy. *International Journal of Learning and Teaching*, 5(2), 50-54.
- Minou, T. & Manuchehr, T. (2012). Analysis of the recent international documents toward inclusive education of children with disabilities. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. 7(3), 229-243.
- Dias, P., C. & Pérez, J., D. (2013). Building bridges in special education: Development of an instrument to evaluate the collaboration between regular and special education teachers. *International Journal of Learning and Teaching*, 5(2), 44-49.
- Cheung, A. (2013). Effects of Educational Technology Applications on Student Achievement for Disadvantaged Students: What Forty Years of Research Tells Us. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. 8(1), 19-33.
- Lozic, V. (2014). Inclusion Through Exclusion: Teachers' Perspectives on Teaching Students with Autism. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. 9(1), 03-13.
- Gök, G. & Erba, D. (2011). Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşleri ve önerileri. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 3(1), 66-87.
- Gök, Ramazan (2013); "Kaynaştırma Eğitimi Öğrencisi Bulunan İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Zorluklar ve Bu Zorluklarla Başa Çıkma Yöntemleri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Gülenyüz, Bircan (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi. Zonguldak
- Kuzu, Seher (2011); "Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Tutumları ve Öz Duyarlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Jordan, A., Schwartz, E., & McGhie-Richmond, D. (2009). Preparing teachers for inclusive classrooms. *Teaching and teacher education*, 25(4), 535-542.
- Lombardi, T.P., & Hunka, N.J. (2001). Preparing general education teachers for inclusive classrooms: Assessing the process. *Teacher Education and Special Education*, 24(3), 183-197.
- McHatton, P.A., & McCray, E.D. (2007). Inclination toward inclusion: Perceptions of elementary and secondary education teacher candidates. *Action in Teacher Education*, 29(3), 25-32.
- Babaoğlu, Emine ve Şahika Yılmaz (2010); "Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimindeki Yeterlilikleri", Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:18, No:2.
- Atay, Mesude (1995); "Özürü Çocukların Normal Yaşlıları ile Birlikte Eğitim Aldıkları Kaynaştırma Programına Karşı Öğretmen Tutumları Üzerine İnceleme", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Batu, E.S. (1998). Özel Gereksinimli Öğrencilerin Kaynaştırıldığı Bir Kız Meslek Lisesindeki Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüş ve Önerileri (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Baykoç- Dönmez, N., Aslan, N. ve Avcı, N. (1997). İlk ve ortaöğretim kurumu öğretmenlerinin engellilere ve kaynaştırmaya ilişkin bilgi ve görüşleri. 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Eskişehir.
- Uysal, Ayten (1995); "Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Zihin Engelli Çocukların Kaynaştırılmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Öztürk, C. Çimen (2009); "Eğitim Uygulama Okuluna Devam Eden Zihinsel Engelli Öğrencilerin Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

EXTENDED ABSTRACT

Inclusion depends on the provision of educational opportunities for individuals in need of special education to be integrated into society and to become productive individuals. It is becoming more common for individuals in need of special education to be included in general education. There are several factors for the success of mainstreaming education. Teachers' attitudes are also one of these factors. Inclusion is a common concept in general education. Because it is becoming more common for individuals with special needs to take part in general education. However, the right to education for every child is also tried to be provided (Minou & Manuchehr, 2012). Moreover, the cooperation between general education and special education teachers is also very important for inclusive education (Dias & Díaz-Pérez, 2013). There are several factors for the success of mainstreaming education. For example, the fact that teachers have sufficient knowledge about the use of technology in physical arrangements in the inclusion environment is among the elements that contribute to inclusion education (Cheung, 2013). This shows how important it is for teachers to have the necessary equipment for inclusive education. Teacher attitudes are among these factors. Consequently, researchers in the field of special education began to examine the attitudes, perceptions and beliefs of

the general education class teachers in the mainstreaming of individuals with special needs in addition to the success of mainstreaming education (Kuzu, 2011; Lozic, 2014). The increasing number of students with disabilities in general education environments and the lack of knowledge of general education teachers on this issue constitute a big problem (Lombardi ve Hunka, 2001; McHatton ve McCray, 2007). This situation creates the feeling that teachers will fail. Teachers, as a source of problems in the integration of disabled students in their classroom; stated that dealing with disabled students reduces the instructional time of the teachers and the students who will be successful, that special education skills are needed for the education of students with special needs and that the teachers do not receive any special education in order to provide this education to the disabled students (Jordan, Schwartz ve McGhie-Richmond, 2009). The aim of this study is to determine the opinions of classroom teachers towards mainstreaming education. Qualitative research method which is a descriptive model was used in the study. Qualitative researches are called qualitative researches in which a qualitative process is followed for realistic and holistic presentation of perceptions and events using qualitative data collection methods such as observation, interview and document analysis (Yıldırım & Şimşek, 2005). The study group consisted of 20 classroom teachers at an official public primary school in Nicosia, Turkish Republic of Northern Cyprus. There are 14 teachers, 14 female and 6 male, according to their seniority, 6 teachers have 26-30 years of working time, according to the institution they work in, all are in the state and finally 13 teachers according to the status of taking courses / courses / seminars for inclusive education. Data were collected using a semi-structured interview form. In the interview form, 5 open-ended questions were included in order to get their opinions on inclusive education as well as questions about demographic information prepared to obtain personal information of classroom teachers. The demographic questions included in the interview form consisted of the questions of teachers, gender, professional seniority, the institution in which they work, and the status of taking any courses, courses and seminars. 5 experts from the field of special education were asked about the suitability of the questions in the interview form, their comprehensibility and the suitability of expression. As a result of the expert opinions, the interview form was found to be suitable for use in the research. The questions were finalized by taking the suggestions of experts into consideration. Research findings were obtained by analyzing the data obtained from semi-structured interviews. The findings of the research were discussed with the related literature. Finally, suggestions are presented. According to the findings obtained from the research, classroom teachers stated that they are in the opinion that it is a practice that enables students who show normal development to socialize in the same educational environment. They stated that the classroom teachers who participated in the study were aware of the inclusion education in the first years of their career and that a plan for the individual should be prepared for the students who receive inclusion education. Class teachers stated that individuals with mild mental disabilities are suitable for inclusion education and that physical arrangements should be made in class according to the degree of disability groups. They stated that the classroom teachers who participated in the research did not consider inclusion sufficient. Finally, they stated that it is necessary to work cooperatively about the responsibilities of the mainstream teachers in inclusive education. As a result, it is seen that the findings of the primary school teachers in terms of determining the views of mainstreaming education are similar to the findings obtained from the researches in the fiction. As this study is the first study in the Turkish Republic of Northern Cyprus in this field, it is hoped that this study will be a pioneering study in terms of providing a finding from a different culture. In-service trainings, seminars and courses for inclusive education can be organized for classroom teachers. Attitudes of the prospective classroom teachers about mainstreaming education can be examined. Inclusion internship can be added to the classroom teacher program. In the primary education classes where inclusion is applied, it can be suggested to determine the opinions of the students with normal development, the families of the mainstream students, and the families of the students with normal development.